

TÜBİTAK Avrupa Bilim Forumu'ndaydı

Alp Akoğlu

Avrupa'nın en büyük bilimsel organizasyonlarından biri olan Avrupa Bilim Forumu - Euroscience Open Forum (ESOF) 2-7 Temmuz 2010 tarihleri arasında İtalya'nın Torino kentinde yapıldı. Bizler de Türkiye'yi ve TÜBİTAK'ı temsilen İtalyan otomotiv markası Fiat'ın eski fabrikası olan ve sonradan kongre ve alışveriş merkezine dönüştürülen Lingotto'da yapılan bu etkinliğe araştırmacılar, akademisyenler ve bilim olimpiyatları ile proje yarışmalarında ödül alan gençlerle birlikte katıldık.

Türkiye'nin TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Nüket Yetiş tarafından temsil edildiği ESOFF etkinliği, bilim ve teknoloji alanında bağımsız bir platform niteliği taşıyor. Avrupa'da bilim insanlarına, iş dünyasına ve topluma yönelik en önemli etkinlikler arasında yer alan ESOFF, daha önce Stockholm, Münih ve Barcelona'da düzenlendi. Etkinlik, bilimin toplumla buluşmasında da önemli bir role sahip.

"Bilim için Tutku" sloganıyla yola çıkan ESOFF2010, günümüzde bilim ve teknolojinin merkezi bir rol oynadığı önemli konuları birebir tartışmak için kapsamlı bir ortam sundu. Güncel bilimsel konulara yönelik çalıştaylar, toplantılar, oturumlar ve seminerler şeklinde gerçekleştirilen ESOFF'un temelini "Bilimsel Program" oluşturdu. Bunun dışında, ESOFF çerçevesinde genç araştırmacılara, iş

dünyasına, kamuya ve medyaya yönelik bir dizi faaliyet ve etkinlik gerçekleştirildi.

Etkinlikler, "Bilim Programı" (Science Programme), "Kariyer Programı" (Career Programme), "Bilimden İşe" (Science to Business), "Kentte Bilim Programı" (Science in the City) olmak üzere dört başlık altında toplanıyordu. Etkinlik kapsamında "Kentte Bilim" sloganıyla şehrin çeşitli sokaklarında düzenlenen bilimsel deney, oyun ve oturumların yer aldığı faaliyetlere halk da büyük ilgi gösterdi. Etkinliklerle, araştırmacılar, sanayi, politika üreticileri, medya ve kamuoyu arasında etkileşim yaratılması amaçlandı. Ayrıca bilim-teknoloji muhabirleri başta olmak üzere bilim iletişimcilerine yönelik olarak "Kariyer Programı" kapsamında eğitim, oturum ve çalıştaylar düzenlendi.

ESOF etkinlikleri, uluslararası saygın bilim insanları, sanayi devleri ve politika yapıcılara ev sahipliği yapması nedeniyle çeşitli ülkelerin basın mensuplarının ilgisini çekti. ESOFF yetkililerinden alınan bilgiye göre, fuarda Nobelli bilim insanları da dâhil olmak üzere toplam 780 konuşmacı ve sergi sahibi yer aldı. Yedi gün içinde kongre merkezindeki oturumları izlemek ve sergileri gezmek için toplam 4300 katılımcı ve 400 gazeteci kayıt yaptırdı. Yine Torino'nun çeşitli yerlerinde düzenlenen Kentte Bilim etkinliklerine yaklaşık 75.000 kişi katıldı.

ESOF 2010'un açılışı İtalya Cumhurbaşkanı Giorgio Napolitano'nun video konferansla yaptığı konuşmayla yapıldı. Avrupa'nın bilim ve teknolojiye gelişmelere verdiği öneme dikkati çeken Napolitano, Avrupa'nın ekonomisini yalnızca doğal kaynaklara dayandıramayacağına işaret ederek

yetmiş insan gücü ve bilim temelli ekonominin, Avrupa'nın gelecekteki en önemli konularının başını çektiğini anlattı. Napolitano, ESOFF'ta genç araştırmacılara yönelik programlara özel bir önem verildiğini söyledi ve Avrupa'nın bütünlüğünü güçlendirerek geçmişte olduğu gibi bilimde yeniden söz sahibi olabileceğini belirtti.

Etkinliğin açılışına ESOFF2010 Yönetim Kurulu Başkanı Enrico Predazzi'nin yanı sıra, yerel yöneticilerle çok sayıda ülkenin bilim ve teknolojiye yetkin isimleri ve bilim insanları katıldı.

ESOF2010 komitesi, etkinlikte en çok katılımcıyla yer alan Türk ve Lüksemburglu heyetlere, teşekkürlerini ileten bir mektup sundu. ESOFF2010 Program Komitesi üyesi olan TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Nüket Yetiş, son yıllarda atılan adımlarla Avrupa Komisyonu, Türkiye'nin bilim ve teknolojiye geldiği seviyeyi çok iyi tanımlar hale geldiğini; ancak Türkiye'nin bilim ve teknolojiye bu atılımını Avrupa'da çok iyi tanıtmamış gerektiğini belirtti. Yetiş, Türkiye'nin tüm araştırmacılarının bu alana girerek ortaklıklar kurmasının önemli olduğuna ve Türk bilim insanlarının Avrupalı meslektaşlarıyla AB çerçeve programları kapsamında daha fazla projeye görev almalarını istediklerine değindi.

Avrupa nüfusunun giderek yaşlandığına dikkati çeken Yetiş, "Avrupa'nın en önemli hedefleri arasında genç ve nitelikli bilim insanı sayısını arttırmak geliyor. Dolayısıyla, biz de Türkiye'nin genç araştırmacılarının bu tür etkinliklerde daha fazla yer almasını sağlayarak, Avrupa ile işbirliklerimizi arttırmak istiyoruz" dedi.

ESOF'un, bir boyutuyla Avrupa'nın bilim ve teknolojiye en yetkili otoritelerinden ilköğretim öğrencilerine kadar bilimin topluma yaygınlaştırılmasında çok önemli bir işlev gördüğünü ifade eden Yetiş, bu tür etkinliklerin, şehirlerin gelişimine neredeyse olimpiyatlara benzer şekilde bir katkı verdiğini söyledi.

Prof. Dr. Yetiş, dünya ülkeleri ile Türkiye'nin yaptığı bilimsel işbirliklerinin Türk bilim insanlarının, uluslararası bilim arenasında daha fazla söz sahibi olmasını sağladığına işaret ederek, "Avrupa'nın en önemli bilimsel etkinlikleri içinde yer alan ESOF'un gelecek dönemlerde Türkiye'de yapılması için ulusal ve uluslararası girişimleri resmen başlatmış bulunuyoruz. Türkiye'nin bu tür çok büyük organizasyonları çok iyi nitelikte yapabileceğini biliyoruz" dedi.

TÜBİTAK, Lingotta'da kurulan fuar alanında bir de standı sahipti. Gün boyu çeşitli bilimsel gelişme ve projelerin sergilendiği standta, yöneticiler, araştırmacılar, bilim ve toplum uzmanları Türkiye'de yapılan bilimsel, teknolojik ve bilim toplum alanındaki etkinliklerle ilgili soruları yanıtladı.

TÜBİTAK standında kuruma bağlı enstitülerde yürütülen ve ürün haline getirilen bazı örnekler de sergilendi. Bunlar arasında TÜBİTAK Gıda Enstitüsü'nde üretilen, Avrupa'nın damak tadına uygun ütü ve tuzsuz zeytinler, toz boza karışımı ürünler, yakıt pilleri, Türk bentonitlerinden yapılan ürünler ve yenilebilir ambalaj ürünleri ile çeşitli hastalıkları teşhis eden kitler dikkati çekti.

Etkinliğe katılan TÜBİTAK Bilim ve Toplum Dairesi çalışanlarıysa bilim ve toplum etkinliklerini ve TÜBİTAK yayınlarını tanıttı.

Laboratuvarlar şehri olarak bilinen Torino'da ESOF2010 kapsamında, aralarında Avrupa Nükleer Araştırmalar Merkezi'nin de (CERN) bulunduğu özel ve kamu araştırma laboratuvarlarına ve bilim tarihinde öneme sahip mekânlara geziler düzenlendi.

TÜBİTAK 13. Ulusal Gökyüzü Gözlem Şenliği Yapıldı

Alp Akoğlu

Bilim ve Teknik dergisinin 1998 yılında başlattığı ve gelenekselleştirdiği Ulusal Gökyüzü Gözlem Şenliği'nin 13'üncüsü 16-19 Temmuz 2010 tarihleri arasında Antalya Saklıkent'te yapıldı.

Ülkemizdeki amatör ve profesyonel gökbilimcilerle gökyüzünü merak eden katılımcıları yıldızların altında buluşturan şenliğin koordinasyonu iki yıldır TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi tarafından yapılıyor. 13. Ulusal Gökyüzü Gözlem Şenliğine toplam 210 kayıtlı katılımcı katıldı. Katılımcıların % 60'ı lise ve üniversite öğrenimini sürdüren öğrencilerdi, geri kalan % 40'lık bölümüyse ülkemizin çeşitli yerlerinden gelen diğer katılımcılardan oluşuyordu.

Şenlik üç güne ve iki geceye yayılan çeşitli etkinliklerden oluşuyordu. Şenlik boyunca gündüzleri çeşitli sunumlar ve atölye çalışmaları yapıldı. Sunumlarda profesyonel ve amatör gökbilimciler katılımcılara gökbilimdeki son gelişmeler, gözlemsel gökbilim, amatör gökbilimcilik ve evrenbilim konusunda bilgiler verdi. Atölye çalışmalarına katılan okulöncesi çağıdaki çocuklar ile ilköğretim öğrencileri resim, maket ve teleskop aynası yapımı atölyelerine katıldılar. Atölye çalışmaları

süresince küçük yaştaki katılımcılar arasında mitoloji, maket yapımı ve resim dallarında yarışmalar düzenlendi ve dereceye girenlere çeşitli ödüller verildi.

Şenlik süresince geceleri uzmanlar eşliğinde 7 adet 20 cm çaplı tam otomatik teleskopla gerçekleştirilen gözlemler, sabahın ilk ışıklarına kadar devam etti. Ay, gezegenler, derin uzay cisimleri gözlemlendi ve katılımcılar gökyüzü konusunda bilgilendirildi. Bazı amatör gökbilimciler beraberlerinde getirdikleri teleskoplarla ve fotoğraf makineleriyle gökyüzü fotoğrafçılığı çalışmaları yaptı.

Deniz seviyesinden yaklaşık 2000 metre yüksekte bulunan Saklıkent, son zamanlarda Antalya'dan kaynaklanan ışık kirliliğinden belli ölçüde etkilenmesine karşın, ülkemizin en iyi gözlem yerlerinden biri olma özelliğini taşıyor.

Şenlik programında yer alan etkinliklerden biri de Saklıkent'in yakınında bulunan Bakırlıtepe'deki TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi'nin gezilmesiydi. Ülkemizdeki en büyük teleskobun bulunduğu bu yerleşke ve teleskoplar gözlemevi yetkililerince katılımcılara tanıtıldı. Katılımcıların Bakırlıtepe'ye ulaşımı Saklıkent - Bakırlıtepe arasında kurulu olan teleseyeyle sağlandı.

TÜBİTAK tarafından düzenlenen bilim ve toplum etkinlikleri gelecek nesillerin bilimsel aydınlığa ulaşmasında önemli bir rol oynuyor. Gökbilim, diğer bilim dalları arasında en çok uygulama alanına sahip. Bu sayede gökyüzü gözlem şenlikleri bilimin topluma aktarılmasında önemli bir role sahip.

